04/12/2019

Ваведење Пресвете Богородице

КАДА се Пресветој Дјеви Марији навршише три године од рођења, свети праведни родитељи њени Јоаким и Ана одлучише да је предаду Богу на службу према ранијем обећању своме. Стога они сазваше у Назарет, где живљаху, све своје сроднике из царског и архијерејског рода, – јер сам праведни Јоаким бејаше из царскога рода, а супруга његова света Ана бејаше из архијерејскога рода, – а исто тако и хор беспрекорних девица. Притом они спремише много свећа и украсише Пречисту Дјеву Марију царским благољепијем, као што о томе сведоче свети Оци.

Свети Јаков, архиепископ Јерусалимски, од лица светог Јоакима говори овако: Позовите беспрекорне кћери Јеврејске, да оне узму свеће упаљене. – Од лица пак праведне Ане свети Герман, патријарх Цариградски говори: Испуњавам пред Господом завет који изрекоше уста моја у тузи мојој, и ради тога сабрах хор девица са свећама, сазвах свештенике, сакупих сроднике, свима говорећи: Радујте се са мном сви, јер се данас показах и као мајка и као родитељка, приводећи своју кћер не цару земаљскоме него Богу, Цару Небескоме. – О царској пак украшености Богодевице свети Теофилакт, архиепископ Бугарски, говори: Требало је да ваведење Свебожанствене Девице буде достојно Ње, да се тако пресјајног и скупоценог Бисера не би дотакла убога одећа: било је потребно дакле обући Њу у царску одећу на славу и красоту највећу.

Уредивши на тај начин све што беше потребно за свечано и славно ваведење,

они кренуше на тродневно путовање од Назарета до Јерусалима. А кад стигоше у град Јерусалим, они свечано уђоше у храм и уведоше у њега одуховљени храм Божји, трогодишњу девојчицу, Пречисту Дјеву Марију. Напред иђаху девице са запаљеним свећама у рукама, као што сведочи свети Тарасије, патријарх Цариградски, који ставља у уста свете Ане овакве речи: Крените девице носећи свеће, и идите испред мене и испред Богородице. – Свети пак родитељи, отац с једне а мајка с друге стране, вођаху нежно и богобојажљиво своју Богом им дарована Кћер. За њима радосно последоваше мноштво сродника и пријатеља, сви са запаљеним свећама, окружујући Пресвету Дјеву, као звезде светлу луну, на удивљење свему Јерусалиму. То свети Теофилакт описује овако: Кћи заборавља дом оца и приводи се к Цару, жељном красоте њене; приводи се не без почасти и не без славе, већ са свечаном свитом. Изводи се дакле Она из родитељског дома при свеопштем рукопљескању; за родитељима њеним иђаху сродници, суседи и сви који их љубљаху: очеви се сарадоваху са оцем, мајке с мајком; а девице са свећама у рукама иђаху испред Богодевице, као неки венац од сјајних звезда. И слеже се сав Јерусалим да посматра овај небивали испраћај и види трогодишњу Девицу, окружену толиком славом и почаствовану таквом свитом. И не само грађани земаљског Јерусалима него и небеског Јерусалима, свети анђели, стекоше се да виде преславно ваведење Пречисте Дјеве Марије. И видевши дивљаху се. О томе Црква говори: „Анђели, гледајући улажење Пречисте, удивише се како Дјева уђе у Светињу над Светињама“.

Спојивши се с видљивим хором чедних дјева, невидљиви хор Бестелесних Умова невидљиво иђаше сауводећи Пречисту Дјеву Марију у Светињу над Светињама и, по наређењу Господњем, окружујући је као изабрани сасуд Божји. О томе свети Григорије, архиепископ Никомидијски, говори овако: Родитељи већ вођаху к дверима храма Дјеву, окружену Анђелима, уз заједничко радовање свих Небеских Сила. Јер Анђели, иако не знађаху силу тајне, ипак као слуге по наређењу Господњем служаху при њеном улажењу у храм. Они се дакле, прво, дивљаху видећи да је Она скупоцени сасуд врлина, и да Она носи знаке вечне чистоте и има такво тело, коме се никада неће приближити никаква греховна нечистота; а друго, испуњујући вољу Господњу, они обављаху наложену им службу.

Тако, са чашћу и славом Свебеспрекорна Девица би уведена у храм Господњи не само од људи него и од Анђела. И то с пуним правом: јер када старозаветни Ковчег који је у себи носио ману, и био само праобраз Пресвете Дјеве, би са великом чашћу унесен у храм Господњи у присуству свега Израиља, утолико пре са највећом чашћу, уз учешће Анђела и људи, требало

је обавити увођење у храм оног истинског одуховљеног ковчега који је имао носити у себи ману – Христа, Преблагословену Дјеву, унапред изабрану за Матер Богу.

При уношењу старозаветног Ковчега у храм Господњи испред њега иђаше земаљски цар који тада цароваше над Израиљем, Богоотац Давид; а при увођењу у храм Божји овог одуховљеног ковчега, Пречисте Дјеве, испред њега иђаше не земаљски већ Небески Цар, коме се ми сваки дан молимо: „Царе Небески, Утешитељу, Душе истине“... Да је управо тај Цар предводио ову Царску кћер, о томе сведочи света Црква у данашњим песмама говорећи: У Светињу над Светињама уводи се Светим Духом Света и Беспрекорна. При уношењу Ковчега беху музика и певање, јер Давид нареди старешинама левитским да одреде певаче да свирају у органе, псалтире, кимвале и гусле, и певају радосне песме. При увођењу пак Пресвете Дјеве веселье стваряху не земаљска музика и певање већ певање Анђела који невидљиво присуствоваху овоме. Јер они, при уласку њеном у Светињу над светињама на служење Господу, певаху небеским гласовима, нашта Црква данас и подсећа певајући у кондаку: „Благодат Духа Божанственог је сауводи; Њу певају Анђели Божји; Она је обиталиште небеско“. – Уосталом, увођење Пречисте у храм бива не без људских песама. Јер праведна Ана (у Речи светога Тарасија) говори девама које иду напред: „Опевајте Њу похвалном песмом; певајте јој уз звуке гусала; ускликните Јој песму духовну; прославите је на десетоструном Псалтиру“. – То исто спомиње Црква говорећи: Јоаким и Ана радују се духом, и хорови девојачки певају Господу, псаламски припевајући и почитујући Матер Његову. – То показује да је хор девица које су ишле тада испред Пречисте Дјеве певао неке песме из псалама Давидових. У том духу и саставитељ садашњег канона говори тим девицама: Почињите, девојке, и певајте песме држећи у рукама свеће. – Сами пак свети праведни родитељи Јоаким и Ана, по сведочанству светог Тарасија, имађаху у устима својим ову песму праоца Давида: Чуј, кћери, и погледај, и обрати к мени ухо своје, и заборави народ свој и дом оца свога, и цару ће омилети лепота твоја (Псал. 44, 11-12).

У сусрет овом славном ваведењу Богодевице, по казивању светог Теофилакта изађоше свештеници који служаху у храму, и са песмама сретоше Пресвету Дјеву, која је имала постати Мати Великога Архијереја који је прошао небеса. Приводећи је к црквеним вратима света Ана, као што пише свети Тарасије, говораше овако: Хајде, кћери моја, к Ономе који је тебе даровао мени! Хајде, Кивоте освећења, к милостивоме Владици! Хајде, Врата Живота, к милосрдноме Дароваоцу! Хајде, Ковчеже Логоса, к храму Господњем! Уђи у цркву Господњу, Радости и Веселье света! – А Захарији, као пророку,

архијерeју и сроднику своме, она са Јоакимом рече: Прими, Захарија, чисту сеницу; прими, свештениче, беспрекорни Ковчег; прими, пророче, Кадионицу невештаственог жара; прими, праведниче, Духовни тамјан! – И још праведна Ана, како казује свети Герман, рече архијерeју: Прими, пророче, моју Богом ми даровану кћер; прими, и увевши је посади на гори светиње, у припремљеном обиталишту Божјем, ништа не испитујући док Бог који Ју је позвао овамо не открије Своју коначну намеру о Њој.

Пред храмом беше, пише блажени Јероним, степениште са петнаест степеница према броју петнаест степеника псалмова, јер се на свакој од тих степеница певао од стране свештеника и левита по један посебан псалам. Праведни родитељи дигоше Дјеву на прву степеницу, а она онда сама убрзо узађе до врха, окрепљена невидљивом силом Божијом. И сви се удивише угледавши трогодишњу девојчицу како по степеништу тако брзо узиђе сама. Нарочито се удиви томе велики првосвештеник Захарија, и као пророк, по откривењу Божјем, унапред провиђаше будућност ове Дјеве, јер он, као што каже Теофилакт, би обузет Духом. Исто тако и свети Тарасије говори о томе да Захарија, испунивши се Светога Духа, ускликну: О, Девице чиста! О, Дјево несаблажњива! О, Девице прекрасна! О, женама украсе! О, кћерима красото! Ти си благословена међу женама! Ти си свепрослављена чистотом! Ти си запечаћена девственошћу! Ти си разрешење Адамова проклетства!

Захарија, узевши Девицу за руку, вели свети Герман, радостан душом уведе је у Светињу над Светињама, говорећи јој овако: Ходи, мога пророштва испуњење! Ходи, обећања Господњих извршење! Ходи, завета Господњег печате! Ходи, савета Господњег обелодањење! Ходи, тајни Господњих пуноћо! Ходи, свих пророка огледало! Ходи, овешталих гресима обновљење! Ходи, оних што у тами седе светлости! Ходи, најбожанственији и најновији даре! Уђи у радост, у храм Господа твога: у доњи део храма, доступан људима, а кроз кратко време и у недоступан за њих!

И Девица, веселећи се и веома радујући се, уђе у дом Господњи као у двор: јер иако беше мала по узрасту, имађаше само три године, ипак Она беше савршена благодаћу Божјом, као унапред позната и унапред изабрана Богом пре стварања света.

Тако Пречиста и Преблагословена Дјева Марија би уведена у храм Господњи. При томе првосвештеник Захарија учини необичну и за све чудновату ствар: он уведе Девицу у саму скинију, звану „Светиња над Светињама“, која се налазила иза друге завесе и у којој беше Ковчег завета, окован одасвуд златом, и херувими славе који осењаваху олтар, куда није било допуштено

улазити не само женама него чак и свештеницима, а куда је могао улазити једино првосвештеник, и то једном у години. Тамо првосвештеник Захарија додели Пречистој Дјеви место за молитву. Свима пак осталим девицама које живљаху у храму до одређеног доба, додељивао је, по сведочанству светог Кирила Александријског и светог Григорија Ниског, место за молитву између цркве и олтара, где касније и би Захарија убијен. Ниједна од тих девица није нипошто могла приступити к олтару, јер им је то било најстрожије забрањено од стране првосвештеника. Пречистој пак Дјеви, од времена њеног ваведења, ниједног тренутка Јој не беше забрањено. улазити у унутарњи олтар иза друге завесе и молити се тамо. То учини првосвештеник по тајанственом научењу од Бога, о чему свети Теофилакт говори овако: Првосвештеник, поставши тада ван себе, обузет Духом Божјим, схвати да је ова Девица обиталиште Божанске благодати и да је она достојнија од њега да свагда стоји пред лицем Божјим. Опоменувши се онога што је речено у закону одмах би јасно да се тај пропис односи на ову Девицу: стога без икаквог двоумљења и одлагања он се усуди, насупрот закону, да је уведе у Светињу над Светињама.

Како казује блажени Јероним, праведни родитељи Јоаким и Ана принесоше Богу са преблагословеном ћерком својом и дарове, жртве и паљенице, и добивши благослов од првосвештеника и светога сабора свештеничког, вратише се са својим сродницима дома и приредише велико угошћење, веселећи се и благодарећи Бога.

Преблагословена пак Дјева у почетку свога живљења у дому Господњем би смештена у дом за девице: јер храм Јерусалимски, подигнут Соломоном, а по разрушењу обновљен Зоровавељем, имађаше многе домове за становање, као што пише Јосиф, древни историчар јеврејски. Изван, према зидовима храма беху унаоколо сазидане тридесет камених грађевина, одвојене једна од друге, простране и веома лепе; на њима беху друге грађевине, и на другима треће, тако да их беше деведесет на броју, снабдевене свим удобностима за живљење у њима. Висина њихова беше равна висини храма; и беху оне као куле које споља подупиру зидове храма. У тим дакле здањима беху станови за разна лица: одвојено становаху удовице које су дале завет Богу да до смрти своје чувају чистоту своју, као пророчица Ана, кћи Фануилова; одвојено становаху људи, звани назорејци, који слично монасима живљаху безбрачно. Сва та лица служаху Господу при храму и добијаху издржавање из прихода храма. А остала здања беху одређена за боравак путницима и гостима који су долазили издалека у Јерусалим на поклоњење.

Трогодишња девојчица, Пречиста Дјева Марија, као што је речено, би смештена у дом за девојчице, при чему Њој беху додељене девојчице, старије по годинама од Ње и искусне у писању и ручном раду, да би се Богородица одмалена научила и писању и ручном раду заједно. А свети родитељи њени Јоаким и Ана посећиваху је често. Нарочито Ана, као мајка, долажаше врло често да види своју кћер и да је поучи. По сведочанству светог Амвросија и историчара Георгија, Дјева брзо изучи одлично Јеврејско старозаветно Писмо. И не само Писмо него одлично изучи и ручни рад, као што о томе говори свети Епифаније: „Беше Дјева оштроумна и пуна љубави према учењу; она се не само поучаваше у Светоме Писму, него се вежбаше и у предењу вуне и лана и у шивењу свилом. Благоразумношћу својом Она задивљаваше све; она се бављаше првенствено таквим пословима, који су били потребни свештеницима за њихово служење у храму; а споменуте ручне радове Она изучаваше, да би доцније, при Сину свом, могла издржавати себе: Она својим рукама начини Господу Исусу хитон, не шивен него изаткан сав с врха до дна“.

Пречистој Дјеви, каже свети Епифаније, као и другим девицама, давана је од храма обична храна, али њу су јели просјаци и путници, јер Она, као што пева Црква, беше храњена небеским хлебом. Свети Герман говори о Њој, да Она обично борављаше у Светињи над Светињама, примајући слатку храну од анђела. А свети Андреј Критски каже: „У Светињи над Светињама, као у палати, Она примаше необичну и бесмртну храну“.

Предање казује још и ово: Пречиста Дјева највише борављаше у унутрашњој скинији, која се налазила иза друге завесе и називала се „Светиња над Светињама“, а не у обичном дому за девице при храму, јер, мада јој место за становање беше одређено у том здању, њој не беше забрањено да на молитву одлази у Светињу над Светињама. А пошто Она порасте и изучи Свето Писмо и ручни рад, Она се још више бављаше молитвом, и обично по читаве ноћи и највећи део дана провођаше у молитви. На молитву Она одлажаше у Светињу над Светињама, а за ручни рад враћаше се у свој стан, јер, по закону, не беше допуштено ма шта радити у Светињи над Светињама или ма шта унети тамо. И Она време живота свога највише провођаше у храму иза друге завесе у унутрашњој скинији на молитви, а не у додељеном јој стану за ручним радом. Због тога сви учитељи Цркве сложно говоре да Пречиста Дјева до дванаесте године своје сав живот свој проведе у Светињи над Светињама, пошто отуда ретко излажаше у свој стан.

Какво беше живљење Пречисте Дјеве у детињству њеном, то блажени

Јероним описује овако: „Блажена Дјева још у детињству свом, када беше при храму са осталим девицама, вршњакињама својим, живот свој провођаше по строгом поретку: од раног јутра па све до девет сати Она стајаше на молитви; од девет па до три сата после подне Она се бављаше ручним радом или читањем књига; а од три сата после подне Она опет отпочињаше своју молитву, и не престајаше молити се док Јој се не јави анђео, из чијих руку Она навикну примати храну. И тако Она све више и више непрестано растијаше у љубави к Богу“. Такав беше начин живота Пречисте Дјеве у детињству њеном, када Она још живљаше са девицама, вршњакињама својим. У то време када Она из дана у дан растијаше и јачаше духом, Она се и у подвизима усавршаваше, а кроз трудољубље њено увећаваше се и молитва њена, јер узлажаше из силе у силу, док је не осени сила Свевишњега. А да Јој се јављао анђео и доносио Јој храну, то је својим очима видео првосвештеник Захарија, о чему саопштава свети Григорије Никомидијски говорећи: „У то време када Она из дана у дан растијаше, растијаху у Њој и дарови Светога Духа, и Она борављаше с анђелима. То и Захарија дознаде: јер када он, по обичају свештеничком, беше у олтару, он виде да неко необичног изгледа разговара са Дјевом и даје Јој храну. То беше јавивши се анђео. И удиви се Захарија, и размишљаше у себи: Каква је ово нова и необична појава? Наизглед анђео, и говори са светом Девицом; Бестелесан по обличју доноси храну која храни тело; невештаствен по природи даје Дјеви вештаствену котарицу. Јављање анђела овде бива само свештеницима, и то не често; а женскоме полу, па још тако младој Девици, долазак анђела, очигледан сада, представља нешто сасвим необично. Да је Она удата, па притом нероткиња, и молила се Богу да јој да порода, као што се некад молила Ана, ја се не бих чудио овом призору који видим. Али Девица се не моли за такво нешто; међутим анђео се свагда, као што и сада видим, јавља Њој. Због тога мене обузима још веће чуђење, и ужас, и недоумица: шта ће бити из овога? Какву ће благовест објавити анђео? И каква је храна коју он доноси? Из каквог се хранилишта она узима? И ко је уготови? Каква рука умеси овај хлеб? Јер анђелима није својствено бринути се о телесним потребама; и мада су многи храњени од њих, ипак ту је храну спремала људска рука. Анђео који је служио пророку Данилу, мада је и могао силом Свевишњега да сам а не преко другога изврши оно што му је било наређено, ипак посла за ово Авакума са зделама, да необична појава анђела и необична храна не би уплашили храњеног Данила. Овде пак Девици долази сам анђео: ствар пуна тајанствености и изазива у мени недоумицу: Она се у детињству удостоји таквих дарова, да Јој служе Бестелесни. Шта је то? Да се неће на Њој збити предсказивања пророка? Да није Она циљ нашег очекивања? Да неће од Ње примити природу Онај што ће добровољно доћи

да спасе род наш? Јер је тајна ова предсказана још раније, и Логос иште Ону која би могла послужити тајни. И зар није друга предизабрана да послужи овој тајни, него управо ова Девица коју гледам? Како си блажен доме Израиљев, из кога је изникло такво семе! Како си блажен, корену Јесејев, из кога је израсла ова шибљика која ће произвести свету цвет спасења! Како је славан спомен оних који су ову родили! Како сам блажен и ја који се наслађујем оваквим виђењем и такву Девицу припремам за невесту Логосу!“

То је реч Григорија Никомидијског. Но и блажени Јероним говори слично: Сваки дан Њу посећиваху анђели. И ако би ме ко упитао, како је Пречиста Дјева проводила тамо време младости своје, ја бих одговорио: То је познато једино Богу, и недоступном чувару њеном, светом Архангелу Гаврилу, који је са другим анђелима често долазио к Њој и с љубављу разговарао с њом.

Боравећи тако са анђелима у Светињи над Светињама, Пречиста Дјева зажеле да вечито живи у ангелској чистоти и чедној девствености. По сведочанству светих учитеља: Григорија Ниског, Јеронима и других, ова Дјева заветова своју девственост Богу, јер у Старом Завету беше необично да девојке не ступају у брак, пошто брак беше у већем поштовању него девственост. Међутим Пречиста Дјева прва у свету претпостави девственост браку, и заручивши себе Богу служаше Му дан и ноћ у чистој Својој девствености; а Пресвети Дух, по благоволењу Бога Оца, припремаше у Њој обиталиште Богу Логосу. Стога нека је Пресветој, Једносушној и Нераздељивој Тројици слава и благодарност, а Пречистој Владичици нашој Богородици, Приснодјеви Марији част и хвала од свих нараштаја вавек. Амин.
pravoslavie.cl